

ПСИХОЛОГІЧНА СТОРІНКА

Прийоми виховної роботи з дітьми для особистісного вдосконалення та профілактики насилля у виховному середовищі

– це педагогічно та психологічно оформлені дії, за допомогою яких на поведінку і позицію учня впливають іззовні, що змінює його погляди, мотиви, внаслідок чого включаються механізми самовиховання й коригування взаємин і вчинків.

У роботі з девіантними дітьми можна використовувати такі групи прийомів:

- **прийоми індивідуального педагогічного впливу;**
- **прийоми, пов'язані з організацією групової діяльності.**

Індивідуальний психолого-педагогічний вплив:

Прохання про допомогу. Щоб прихилити до себе учня й установити довірчий контакт, педагог звертається до нього з порадою, розповідаючи про свої проблеми.

Оцінка вчинку. Щоб з'ясувати моральні позиції підлітка й скоригувати їх, педагог розповідає учневі історію і просить оцінити різні вчинки її учасників.

Обговорення статті. Педагог добирає низку статей, які описують різні злочини та інші асоціальні вчинки, та просить учня дати їм оцінку. У дискусії вчитель через поставлені запитання намагається дійти разом із вихованцем правильних висновків.

Добрий вчинок. Під час роботи учню пропонують допомогти тим, хто цього потребує. Педагогу важливо оцінити цей вчинок позитивно, але не гіпертрофуючи його.

Оголення протиріч. Передбачає розмежування позицій вихователя і вихованця (вчителя і учня) щодо того чи іншого питання у процесі виконання творчого завдання з подальшим зіткненням суперечливих думок, різних точок зору.

Стратегія життя. Під час бесіди педагог з'ясовує життєві плани учня. Після цього він намагається визначити разом із ним, **що саме** допоможе реалізувати, а які причини, умови можуть перешкодити їх реалізації.

Розповідь про себе та інших. Педагог пропонує написати розповідь про минулий день (тиждень, місяць) і після цього відповісти на запитання: чи можна цей час прожити інакше?

Рольова маска. Учням пропонують звикнути до певної ролі і протягом 3-х тижнів спробувати жити відповідно образу.

Мій ідеал. Під час бесіди з'ясовуються ідеали учня та робиться спроба оцінити ідеали учня, виявити позитивні моральні риси дитини.

Групова діяльність

Безперервна естафета думок: Учні по колу висловлюються на задану тему: одні починають, інші продовжують, доповнюють, уточнюють. Від простих суджень, коли головним є власне участь кожного учня в запропонованому обговоренні, слід перейти до аналітичних, а потім до проблемних висловлювань.

Самостимулювання: Учні, об'єднані у групи, готують одне одному певну кількість зустрічних запитань. Поставлені запитання і відповіді на них колективно обговорюють.

Імпровізація на вільну тему: Учні обирають ту тему, на якій найбільше розуміються та яка викликає у них певний інтерес, творчо розвивають основні сюжетні лінії, переносять події в нові умови, по-своєму інтерпретують зміст подій.

Інструктування: На період виконання того чи іншого завдання встановіть правила, що регламентують спілкування і поведінку учнів: у якому порядку, з урахуванням яких вимог можна вносити свої пропозиції, доповнювати, критикувати, спростовувати думку своїх товаришів.

Розподіл ролей: Чіткий розподіл функцій і ролей учнів відповідно до рівня володіння тими знаннями, вміннями і навичками, які потрібні для виконання завдання.

Коригування позицій: Тактовна зміна думок учнів, прийняття ролей, образів, що сприяють прояву агресії, знижують продуктивність спілкування, перешкоджають виконанню творчих завдань.

Самоусунення педагога: Після того, як визначено мету і зміст завдання, встановлено правила і форми спілкування під час його виконання, педагог ніби самоусувається від прямого керівництва або ж бере на себе обов'язки звичайного учасника.

Розподіл ініціативи: Передбачає створення однакових умов для прояву ініціативи всіма учнями. Цей прийом можна застосовувати в ситуації, коли позиційні виступи й атаки одних гасять ініціативу й бажання спілкуватися в інших.

Обмін ролями: Учні обмінюються ролями (або функціями), які отримали під час виконання завдань. Інший варіант цього прийому передбачає повну або часткову передачу педагогом своїх функцій групі або окремому учневі.

Мізансцена: Суть прийому полягає в активізації спілкування і зміні його характеру за допомогою розташування учнів у певному об'єднанні їх одне з одним у ті чи інші моменти виконання завдання.